

Asia: VN/3497/2018

Hallituksen esitys ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamisesta (sähköinen käsittely)

Hallituksen esityksen yleisperustelut

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne yleisperusteluihin

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntönne 28.6.2018 VN/3497/2018

Hallituksen esitys ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamisesta (sähköinen käsittely)

Yleisarvio

Kuntaliitto kannattaa ympäristöllisten lupamenettelyjen sähköistämistä. Paperisten hakemusten käyttäminen tulee kuitenkin jättää mahdolliseksi. Viranomaisen tulee voida yksittäistapauksessa antaa hakijalle lupa käyttää paperisia hakemuksia. Samoin viranomaisen tulee voida saa paperisena joitakin sähköisessä muodossa hankalasti hahmotettavia asiakirjoja (kartat, pohjapiirustukset).

Julkipanoa käytetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain 4:2.2, 5:5, 5:9, 5:14 ja 13:8 §:n sekä ympäristönsuojelulain 47a, 64, 65, 84, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 122, 136 ja 158 §:n sekä maa-aineslain 4, 4a, 12, 13a ja 16 §:n mukaisissa päätöksissä.

Tiedoksiantomenettelyjen muutokset vaikuttavat suoraan Suomen jokaisen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen menettelytapoihin ja kuntalaisten oikeussuojaan. Menettelysäännökset ovat korostetusti muotosidonnaisia ja hal-lintoviranomaisten toimintatapojen tulee olla niitä soveltaessaan mahdollisimman yhdenmukaisia. Tuleekin varmistaa, että lain voimaantulovaiheessa on kuntien ympäristönsuojeluviranomaisia ohjeistettu riittävästi ja että käytettävissä on uudenlaisia valitusosoitusten malleja. Myös kunnissa henkilöitä, jotka vastaavat

kuntien virallisten verkkosivujen ylläpidosta, ja jotka siis vastaavat kuntalain 108 §:n mukaista kuulutusten viemisestä verkkosivuille, tulee ohjeistaa asianmukaisesti. Erityisesti sen osoittaminen, kuinka voidaan varmennetusti osoittaa, että kuulutus ja tiedoksianto tehty asianmukaisesti tulee ohjeistaa.

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa toimijoiden ja viranomaisten välistä hakemusmenettelyä. Jos sähköisen asioinnin ensisijaisuuden halutaan toteutuvan kunnissa täysimääräisesti, aiheutuu tästä kunnille merkittäviä kustannuksia, jotka jakaantuvat epätasaisesti kuntien kesken. Verkkosivut ovat todennäköisesti kaikilla kunnilla, mutta viimeisimmän Kuntaliiton ympäristönsuojelun hallintokyselyn (2017) mukaan ympäristövalvonnan tietotojärjestelmä on noin 40 %:lla kunnista ja sähköinen asiointikanava on vain noin 14 %:lla kunnista. Vaikka sähköisen asiointimuodon vaatimuksen täyttää myös sähköpostitse toimitettu hakemus tai ilmoitus eikä sähköisen ympäristölupajärjestelmän käyttöönotto ole välttämätön edellytys sähköiselle asioinnin järjestämiselle, luo lakimuutos kunnille tosiasiallisen velvoitteen rakentaa lupamenettelyyn sähköinen asiointikanava. Muutoin lakiehdotuksen tavoitteet eivät täyty.

Ehdotuksen yleisperustelujen mukaan kunnille aiheutuvia kustannuksia ei kateta uusilla määrärahoilla tai valtionosuuksien korotuksina, vaan valtionosuuksissa on otettu huomioon tavanomainen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen liittyvät kehittämiskustannukset. Peruste on kuntien uusien velvoitteiden rahoittamisen osalta hallitusohjelman tavoitteiden vastainen. Tällä perusteella kaikki uudet tietojärjestelmävaatimukset voidaan katsoa tehtävien hoitamiseen liittyviksi kehittämiskustannuksiksi. Kuntaliitto esittääkin ehdotuksen viemistä tältä osin KUTHANEK-menettelyyn.

Ympäristöhallinnon yhteistä sähköistä asiointikanavaa on kehitetty pitkään ja se on luvattu kuntien käyttöön maksutta. Sähköiseen menettelyyn liittyviä sähköisen asioinnin muotoja ei tulisikaan saattaa voimaan ennen kunnille maksuttoman asiointikanavan valmistumista.

Osa kunnista on jo ennen valtionhallintoa investoinut ympäristöhallinnon omiin sähköisiin järjestelmiin ja kehittänyt näitä yhdessä koko maankäyttösektorinsa kanssa. Kuntien tulee jatkossakin voida valita käyttävätkö ja kehittävätkö ne omia järjestelmiään vai ottavatko ne käyttöön mahdollisen keskitetyn asiointi-kanavan (USPA). Kunnan ja keskitetyn järjestelmän välinen tiedonkulku tulee varmistaa yhteisin varoin rakennettavien rajapintaratkaisujen kautta. Toimiakseen myös kunta-asiakkaiden asiointikanavana, keskitettyä järjestelmää tulee valmistella ja kehittää yhdessä kuntien kanssa.

Hallituksen esityksen vaikutukset

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne esityksen vaikutuksiin

Pykäläehdotukset ja niiden perustelut

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne pykäläehdotuksiin ja niiden perusteluihin

Pykäläkohtaiset arviot

Ympäristönsuojelulain 85.3 §:n mukaan muun muassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on julkaistava antamansa päätös internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää tiedot toiminnan sijaintipaikasta. Momenttia koskevan HE 214/2013 perustelujen mukaan ”Pykälän 3 momentissa säädettäisiin erikseen, että internetsivuilla julkaistavassa päätöksessä voitaisiin ilmaista tiedot toiminnan sijaintipaikasta. Vaikka kyseinen tieto voi olla yksityishenkilöä koskeva tunnistetieto, on tiedon ilmoittaminen luvan yhteydessä tarpeen. Yleisöllä ja asianosaisilla täytyy olla tieto toiminnan sijainnista, jotta he voivat arvioida lupapäätöksen sisältöä ja toiminnan ympäristövaikutuksia. Koska lupapäätöksiä pidetään saatavilla internetissä pitkään, on muiden kuin välttämättömien henkilötietojen julkaisemista vältettävä. Toiminnanharjoittajan nimen ja yhteystietojen julkaiseminen, kun kyseessä on yksityishenkilö, ei yleensä olisi tarpeen.”

Ehdotuksessa ei ole perusteltu ympäristönsuojelulain 85.3 §:n kumoamista. Lakia säädettäessä viisi vuotta sitten momenttia pidettiin Århusin sopimuksen ja perustuslain 2 ja 20 § mukaisina. Sopimuksen ja perustuslain 2 ja 20 §:en tulkinta onkin johtanut siihen, että omaa asuinaluetta koskevat ympäristöä pilaavat toiminnot löytyvät yleisesti kunnan tietoverkosta. Vastaava toimintatapa on valtion lupaviranomaisella. Tämä on mahdollistanut kuntalaisten osallistumisen asuinalueensa pilaavia toimintoja aiheuttavien hankkeiden seurantaan.

Henkilötiedoiksi lasketaan yksityisen toimijan nimen lisäksi muun muassa yksityisen toimijan osoite, kiinteistörekisterin numero sekä paikkatieto kartalla. Näiden tietojen poistaminen yksityisten toimijoiden ympäristölupapäätöksistä voi estää alueen ihmisten mahdollisuuden valvoa Århusin sopimuksen ja perustuslain mukaisesti ympäristön pilaavia toimintoja alueellaan. Momentin kumoaminen voi johtaa myös jo olemassa olevien kattavien ympäristöluvitettujen laitosten poistamiseen verkkosivuilta.

Jos momentin kumoamisella ei ole tarkoitettu vallitsevan käytännön muuttamista tietoverkossa pidettävien lupatietojen suhteen, tulee tämä myös tuoda perusteluissa esiin. Hallintolain 62 a § luo pääsäännön henkilötietojen julkistamiselle. Vaikka henkilötietolaki viranomaiselle mahdollisuuden julkaista sellaisia henkilötietoja, joiden julkistaminen on välttämätöntä tulisi tästä selvyuden vuoksi erikseen mainita erillislaeissa. Nyt tilanne on epäselvä.

Muut kommentit

Tähän voitte kirjoittaa muut kommenttinne

-

Nurmikolu Marko
Suomen Kuntaliitto ry - Alueet ja yhdyskunnat